

Consultatieverslag van voorstel van wet tot wijziging van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 inzake de bijdrage voor maatschappelijke ondersteuning en de beoordeling voor de verstrekking van de maatwerkvoorziening, met memorie van toelichting

Dit 'wetsvoorstel abonnementstarief Wmo' is tussen 1 juni en 30 juni 2018 via internet openbaar geconsulteerd voor een ieder om te reageren op het wetsvoorstel. Tevens zijn verschillende partijen via een brief uitgenodigd om te reageren op het wetsvoorstel. Op de internetconsultatie hebben 75 partijen gereageerd; waaronder het CAK, Ieder(in), VNG, BTN, KBO-PCOB, Schulinc, Federatie Opvang, de Autoriteit Persoonsgegevens en 54 gemeenten. Naar aanleiding daarvan is een enkele wijziging doorgevoerd in het wetsontwerp. De VNG en gemeenten hebben via reacties op de internetconsultatie hun zorgen geuit over de effecten van het abonnementstarief voor de met de Wmo 2015 beoogde vernieuwing van de ondersteuning, met name het betrekken van de eigen kracht en het sociaal netwerk van de cliënt in het onderzoek na een melding. Daarnaast betreft een zorg van VNG een hoger (dan verwachte) benutting van Wmo-voorzieningen, met name bij de huishoudelijke hulp en woningaanpassingen. Omdat de invoering van het abonnementstarief een nieuwe maatregel is, zijn de precieze effecten op voorhand lastig in te schatten. De effecten van deze maatregel zullen nauwlettend worden gevolgd door middel van een nog in te richten monitor als bedoeld in 2.8. Daarnaast wordt de mogelijkheid geboden om bij algemene maatregel van bestuur regels te kunnen stellen over de beoordeling van het college ten behoeve van de verstrekking van een maatwerkvoorziening (art. 2.3.5 Wmo 2015). Indien blijkt dat het abonnementstarief een ongewenste aanzuigende werking heeft die zich binnen de huidige wettelijke kaders en de gemeentelijke beleidsruimte onvoldoende laat beïnvloeden, kan de mogelijkheid van de bedoelde algemene maatregel van bestuur worden overwogen en uitgewerkt. De komende periode wordt in overleg met de VNG, gemeenten, CAK en cliëntenorganisaties invulling gegeven aan deze monitor en de (voorbereiding van de) zorgvuldige invoering van het abonnementstarief. Naar aanleiding van het advies van de Autoriteit Persoonsgegevens is geregeld dat de bepaling van de monitor kan vervallen, als die monitor niet meer wordt uitgevoerd. Op die wijze wordt in het kader van het beginsel van dataminimalisatie voorkomen dat het CAK meer persoonsgegevens verzamelt dan nodig is om het doel van de monitor te bereiken. Cliëntenorganisaties benoemen dat de invoering van het abonnementstarief positieve gevolgen heeft voor cliënten. Als je een beperking of chronische ziekte hebt of te maken krijgt met de gevolgen van het ouder worden, dan kun je te maken hebben met een forse stapeling van zorgkosten. Het abonnementstarief zal voor de middeninkomens de zorgkosten terugdringen. In het wetsvoorstel staat aangegeven dat het abonnementstarief in ieder geval van toepassing is op algemene voorzieningen waarbij een duurzame hulpverleningsrelatie wordt aangegaan tussen degenen aan wie een voorziening wordt verstrekt en de betrokken hulpverlener. Uit de reacties op de consultatie blijkt dat onduidelijk is wat wordt gezien als duurzame hulpverleningsrelatie. Er is bewust voor deze algemene formulering gekozen om gemeenten de beleidsruimte te geven om te beoordelen welke voorzieningen aan het hiervoor genoemde criterium voldoen. Ook na invoering van het abonnementstarief zal maatwerk, passende zorg en ondersteuning in de betreffende situatie, het uitgangspunt blijven. Zowel gemeenten, als cliëntenorganisaties merken op dat door het abonnementstarief het verschil groeit in eigen bijdragen tussen Wmo en Wlz. Mensen zouden daardoor om de verkeerde reden gebruik kunnen maken van de Wmo. Het abonnementstarief voor Wmo-voorzieningen draagt bij aan de toegankelijkheid van de ondersteuning. Wanneer de verzekerde is aangewezen op 24 uur per dag zorg in de nabijheid of permanent toezicht kan een Wlz indicatie worden afgegeven. Vaak is daarbij sprake van een overgang naar een instelling met zorg waardoor een hogere bijdrage te rechtvaardigen is, maar ook kan sprake zijn van Wlz-zorg in de thuissituatie. Het kan bij een dergelijke overgang naar de Wlz inderdaad zo zijn dat dit een (substantiële) verhoging betekent van de eigen bijdrage. Het abonnementstarief versterkt dit effect voor mensen met een hoger inkomen. Onderzoek wordt uitgevoerd naar de verschillende eigen bijdragen tussen de stelsels en de vraag of en hoe deze beter op elkaar zouden moeten en kunnen aansluiten. Om een zorgvuldige en verantwoorde keuze te maken over de uitvoering van het abonnementstarief met ingang van 2020 is een onderzoek uitgevoerd naar verschillende uitvoeringsmodaliteiten. Op basis van de resultaten van het onderzoek is het besluit genomen om het CAK als uitvoerder van de bijdrage op basis van het abonnementstarief aan te wijzen. Het scenario waarbij het CAK verantwoordelijk is voor de vaststelling en de inning van de bijdrage blijkt het meest doelmatig en levert daarbij het minste risico's op ten aanzien van de transitie en implementatie. Ook een aantal gemeenten,

cliëntenorganisatie en aanbieders geven in hun reactie aan dat zij het wenselijk vinden om de uitvoering van het abonnementstarief bij het CAK te beleggen. In het geconsulteerde wetsontwerp was opgenomen dat, als een hulpmiddel of woningaanpassing in eigendom is overgedragen, gecontroleerd moet worden of de bijdrage de kostprijs niet te boven gaat. Deze controle op de kostprijs betrof in het geconsulteerde wetsvoorstel niet een hulpmiddel dat in bruikleen wordt gegeven. Hierover zijn verschillende reacties ontvangen. De strekking van deze reacties was dat dit voor de cliënt die een relatief goedkoop hulpmiddel in bruikleen krijgt kan betekenen dat het maandelijkse abonnementstarief niet in verhouding staat tot de kostprijs van het hulpmiddel. Naar aanleiding van de consultatie is deze bepaling aangepast. Ook voor hulpmiddelen die in bruikleen worden gegeven zal op kostprijs worden gecontroleerd. Gemeenten hebben gevraagd het (vraaggestuurde) personenvervoer buiten het abonnementstarief te houden. Met dit wetsvoorstel wordt voorgesteld om dit mogelijk te maken door een grondslag te creëren om bij algemene maatregel van bestuur voorzieningen uit te zonderen van het abonnementstarief, omdat dit meer mogelijkheden biedt om in te springen op ontwikkelingen en om het type voorziening nader te omschrijven. Hierbij is de inbreng van gemeenten leidend. In dit geval is de uitzondering in lijn met de beleidsdoelstellingen van het abonnementstarief omdat het gaat om lage ritprijzen op afroep. Het abonnementstarief is dan mogelijk hoger dan het afgenomen vervoer en het bijhouden van ritten in het kader van het abonnementstarief is ondoelmatig.